

Monumentnummer*: 512718

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 14 maart 2000
Kadaster deel/nr 82819/166

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Soest Soest Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Soest

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Soest K 1861

Omschrijving**

Inleiding

In 1920 gaf de gemeente Soest toestemming om op een kavel langs de Prins Bernhardlaan, nabij het hoogste punt van de eng, een betonnen WOONHUIS te bouwen. Opdrachtgever en ontwerper was W.H.C. Doorman, oud reserve kapitein der Genie en oud-administrateur der Billiton Maatschappij in het toenmalige Nederlands-Indië. Billiton werd in 1860 opgericht voor de exploitatie van de rijke tinmijnen in Nederlands-Indië. Doorman koos beton als bouw materiaal, dat in die tijd nog in een experimentele fase verkeerde. Beton werd voor 1920 wel toegepast op bruggen en utiliteits- en fabrieksgebouwen. Vanaf 1920 werden ook in de sociale woningbouwsector diverse projecten, als proef in beton uitgevoerd. Beton is een relatief makkelijk en snel toe te passen constructiemateriaal, waardoor men hoopte tegen een lage prijs een groot aantal woningen te kunnen bouwen. Er bestonden verscheidene systemen naast elkaar, waaronder gietbeton en betonsysteembouw. Doorman paste de methode van gietbeton toe, waarbij gebruik werd gemaakt van een houten bekisting. Alleen de dragende delen, kolommen en balken kregen een bewapening. De samenstelling van het beton in de Soester villa bestond uit drie componenten: cement, zand en grind. Deze werden in vloeibare vorm in de bekisting gegoten. Na verharding werd de bekisting weggehaald. Over het algemeen werden de betonnen muren aan de buitenzijde bepleisterd om vocht te weren. Dit was in veel gevallen noodzakelijk omdat men geen grind als component gebruikte maar hoogoven- of vuilverbrandingslakken, waarin nogal eens ijzerresten in zaten. Deze konden gaan roesten met alle desastreuze gevolgen voor het beton dat ging afbrokkelen. In de betonnen villa te Soest was afpleisteren niet noodzakelijk, waardoor de naden en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

nerf van de houten bekisting in de buitenmuren zichtbaar zijn gebleven. De binnenmuur is in drijfsteen gemetseld. De vloeren zijn in hout uitgevoerd. Ondanks het feit dat de villa met een voor die tijd modern materiaal is gebouwd, is de verschijningsvorm traditioneel-rustiek. Doordat de kolommen en balken in de buitenmuren als profielen zichtbaar zijn gebleven, hebben deze het karakter van vakwerk. De verdieping is met houten delen afgetimmerd en het dak is in riet uitgevoerd. Het interieur van de villa doet niet vermoeden dat het hier om een betonnen huis gaat. Veelal zijn de wanden met houten panelen bekleed (lambrisering) en ook de overige interieurelementen zijn in een traditionele stijl uitgevoerd.

Omschrijving

Een op enige afstand, schuin aan de weg gelegen vrijstaande betonnen villa uit 1920 van twee bouwlagen op samengestelde plattegrond onder een met riet gedekt samengesteld zadeldak. De hoofdopzet van de villa bestaat uit twee in elkaar overlopende bouwvolumes. Het kleinste bouwvolume, waarin de keuken is gehuisvest, heeft één bouwlaag onder een asymmetrisch zadeldak. Het tweelaags hoofdvolume, waarin de woonkamer en de slaapvertrekken zijn ondergebracht, wordt door een schilddak gedekt met deels geknikte steil doorlopende dakschilden. Hierin zijn uitsparingen gemaakt voor de vensters op de verdieping. De verdieping van het hoofdvolume heeft aan de voor- en achterzijde een houten betimmering gekregen die aan de onderzijde getand is. Vrijwel alle vensters worden geflankeerd door luiken met zandlopermotief en hebben stolpramen met roedenverdeelde bovenlichten. De vakwerkindeling bestaat uit traveeën van ongelijke breedte. De asymmetrische opgezette voorgevel (noordwest) bestaat uit drie ten opzichte van elkaar verspringende delen. Het linker deel van twee traveeën breed heeft in de rechter travee een venster. Rechts daarvan bevindt zich een schuin geplaatste, een travee brede, bouwmassa van twee bouwlagen onder een twee rieten dakschilden. Hier bevindt zich op de begane grond de hoofdingang met onder het bovenlicht een hangend luifeltje. Op de verdieping zit een venster. Deze schuine gevel sluit aan op het éénlaags bouwvolume dat ten opzichte van de andere bouwvolumen iets naar voren springt. De drie traveeën brede langsgevel heeft in het midden een venster. Vóór de achtergevel staat rechts een houten serre annex balkon met afgeschuinde zijkanten. Links hiervan, onder een later toegevoegde afdak van golfplaten, bevindt zich een dubbele tuindeur. Boven deze deur is in de gevel eveneens een vergelijkbare deur gezet. De rechter zijgevel is asymmetrisch van opzet. Links bevindt zich een puntgevel van het éénlaags bouwvolume onder een asymmetrisch zadeldak. In de gevel is een keukendeur gezet met onder het bovenlicht een hangende luifel. De geveltop is gedekt met houten delen met aan de onderzijde een tandlijst. Rechts hiervan springt de gevel ter breedte van ongeveer anderhalve meter terug. In deze terugsprong is een houten schuurtje onder lessenaarsdak gebouwd. Rechts van dit schuurtje bevindt zich de drie traveeën brede langsgevel van het hoofdvolume met in de middelste travee één venster. De linker zijgevel heeft een indeling van vijf traveeën. De tweede travee van links is breder en is voorzien van een T-vormige samengestelde vensterpartij, bestaande uit een stolpraam, waarboven een driedelig roeden bovenlicht is gezet. De tweede travee van rechts heeft één venster.

De indeling van de vertrekken verkeert vrijwel in een nog originele staat en bevat verschillende oorspronkelijke interieurelementen, waaronder houten lambriserings.

Waardering

Het woonhuis is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde vanwege de constructie als relatief zeldzaam en vroeg voorbeeld van een in beton uitgevoerde villa in een traditioneel rustieke stijl, gebouwd volgens de methode van het gietbeton in combinatie met gewapende betonnen balken en kolommen. De villa is zeer gaaf wat betreft hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering van zowel het exterieur als het interieur. De toegepaste constructiemethode is herkenbaar aan het exterieur.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis